

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-master Leren en Innoveren van de Marnix Academie

	Gegevens	
datum	Naam instelling	: Marnix Academie
20 juni 2013	Naam opleiding	: hbo-master
onderwerp		Leren en Innoveren (60 ECTS)
Besluit	Datum aanvraag	: 5 maart 2013
accreditatie hbo-master	Variante opleiding	: deeltijd
Leren en Innoveren van de	Locatie opleiding	: Utrecht
Marnix Academie	Datum goedkeuren panel	: 17 oktober 2012
(001607)	Datum locatiebezoek	: 7 november 2012
uw kenmerk	Datum visitatierapport	: 19 februari 2013
ons kenmerk		
NVAO/20132022/AH		
bijlagen	Beoordelingskader	
3	Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).	

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

De hbo-masteropleiding Leren en Innoveren (MLI) van de Marnix Academie is een programma dat getalenteerde leraren wil opleiden tot *'teacher-leaders'*. Een leraar die een voortrekkersrol vervult in onderwijsvernieuwing en -verbetering, die zijn collega's hierin begeleidt en het management adviseert.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De zeven eindkwalificaties van de opleiding bevatten een verdieping op de SBL-competenties. Daarin onderscheidt het masterniveau zich van dat van de bachelor. De eindkwalificaties van alle MLI-opleidingen zijn onderwerp van bespreking in het landelijke MLI-overleg en gevalideerd door de eigen Veld Advies Raad van de opleiding. Karakteristiek voor het programma is, dat (i) de student al voorafgaand aan zijn masterstudie met een *positon paper* zijn school-ontwikkelingsvraag definieert en (ii) de

Pagina 2 van 10 condities waarbinnen deze school-ontwikkelingsvraag kan worden onderzocht in een tripartiete overeenkomst tussen student, opleiding en werkgever worden vastgelegd en (iii) het onderzoek en de daaruit voortkomende innovatie(s) worden uitgevoerd in collectief verband met collega-studenten via het zogenaamde Collectief Praktijk Onderzoek (CPO). Het panel beoordeelt de beoogde eindkwalificaties van de opleiding positief, maar vindt wel dat de profilering van de opleiding, als verdiepende studie voor de 'teacher-leader' nog aan kracht kan winnen door een nadere explicitering van het begrip 'teacher leader' en een sterkere *evidence-based* fundering. In een hbo-masteropleiding is de onderzoekscomponent – vanuit de aard van de opleiding – praktijkgericht. In het verlengde daarvan is het – en daarin staat de opleiding in Nederland niet op zichzelf – de vraag in welke onderzoekstraditie de opleiding wil staan. Het panel bemerkte tijdens de audit tussen de verschillende gesprekspartners een grote bandbreedte in opvattingen op dit punt. Het panel vindt het de moeite waard om deze opvattingen wat dichter bij elkaar te brengen.

Ook de internationale oriëntatie binnen het profiel verdient, naar het oordeel van het panel, aandacht.

Over het geheel genomen kent het panel aan de beoogde eindkwalificaties het oordeel 'voldoende' toe.

Standaard 2: Programma

De opleiding wordt uitgevoerd binnen een goed gefaseerd programma met vijf te onderscheiden perioden en drie leerlijnen.

De aansturing van de MLI gebeurt door het Interactum-samenwerkingsverband van mono-sectorale hbo-instellingen voor Lerarenopleiding basisonderwijs. De opleiding kenmerkt zich door de betrokkenheid van een relatief grote diversiteit aan parttime expertdocenten. Dit stelt eisen aan het opleidingsmanagement. De opleiding heeft dan ook op alle niveaus mechanismen in werking voor een goede programmatische afstemming, die zich voor de studenten vertaalt in een gedegen, inhoudelijk samenhangend en studeerbaar programma, dat alle eindkwalificaties afdekt.

Om te kunnen instromen, moet de student tenminste een hbo-bacheloropleiding en twee jaar werkervaring hebben. Daarbij streeft de opleiding bewust naar een gemengde populatie uit het po, mbo en hbo. Dit wordt door de studenten en de docenten als een verrijking ervaren. Qua onderzoeksvaardigheden zijn de verschillen tussen studenten groot: zij die al lang geleden hun hbo-bacheloropleiding behaalden of afkomstig zijn uit po of mbo, hebben er nauwelijks ervaring mee, terwijl recente studenten, met name die actief zijn in een hbo-context, er meer bedreven in zijn en soms zelf hbo-bachelor studenten bij hun afstuderen begeleiden.

De opleiding onderkent de verschillen, maar zou naar het oordeel van het panel moeten onderzoeken of deze in de eerste fase van de opleiding sneller kunnen worden overbrugd, bijvoorbeeld door hiervoor de leerkringen te benutten.

Een aanzienlijk deel van de opleiding besteedt de student aan zijn school-ontwikkelingsvraag. Dit vindt het panel op zichzelf een sterk punt, met name door de directe betrokkenheid van het werkveld en de individuele diepgang die de student in de opleiding hiermee kan bereiken. Echter, zo vindt het panel, impliceert deze opzet ook risico's: door de student zich tot wel voor de helft van de opleiding te laten richten op een praktijkprobleem

Pagina 3 van 10 uit de eigen context, worden de mogelijkheden voor horizonverruiming verkleind. De borging van een theoretisch kader van voldoende breedte is geboden.

Dat de opleiding een sterk ontwikkeld alumninetwerk (Netwerk Onderzoekende Leraren) onderhoudt, met een directe betrokkenheid van de opleidingsdocenten en het programmamanagement, waarin nieuwe ontwikkelingsvragen worden besproken en onderzocht, vindt het panel daarentegen van een bijzondere kwaliteit. Hierdoor wordt de MLI als het ware informeel gecontinueerd, en wordt de scope van de student verder verbreed. De alumni die het panel sprak, waren er dan ook zeer enthousiast over.

In aansluiting op de door de student ingebrachte school-ontwikkelingsvraag legt de opleiding in haar programma een zwaar accent op het doen van onderzoek als middel tot innoveren. De onderzoekslijn in het programma vindt het panel dan ook stevig geborgd. In de audit is het panel in verschillende gesprekken op zoek geweest naar het evenwicht tussen de onderzoekscomponent en de dimensie 'leren en innoveren'. Immers, de afgestudeerde MLI'er wordt in staat geacht leiding te geven aan ingewikkelde transitieprocessen, die speciale vaardigheden vereisen. Het panel kan zich voorstellen dat in de opleiding meer accent gelegd wordt, bijvoorbeeld door middel van rollenspellen, op de benodigde vaardigheidscomponenten om innovatieprocessen te kunnen initiëren, sturen en begeleiden.

Ook een sterkere gerichtheid op het gebruik van internationale literatuur over leren en innoveren, het uitdagen van studenten de internationaal beschikbare literatuur in hun *literature search* ook daadwerkelijk te consulteren en in hun werkstukken te verwerken, alsook het leveren van een Engelstalige samenvatting ter disseminatie van de door de student opgeleverde onderzoeksresultaten, vindt het panel in het kader van een masteropleiding zeer aan te bevelen. Ten aanzien van internationalisering acht het panel een juiste maatvoering van belang: eerder valt te denken aan het uitvoeren van vergelijkend onderzoek of het raadplegen van databanken en bronnen via het internet of het inzetten van moderne media zoals Skype, videoconferenties en videocolleges, dan het organiseren van studiereizen, die vaak voor deeltijdstudenten moeilijk zijn in te passen.

Op grond van deze bevindingen beoordeelt het panel binnen het onderwerp Programma de standaarden 2 en 3 als 'voldoende', de standaarden 4, 5 en 6 als 'goed' en standaard 7 als 'voldaan'.

Standaard 3: Personeel

Studenten, zowel tijdens de audit als in de lesbezoeken, tonen zich in de volle breedte niet alleen lovend over de inhoud van het programma, maar ook over de kwaliteit van de docenten. Dit compliment geldt zowel de vaste staf als de gastdocenten. Het panel deelt deze mening en is onder de indruk van de expertise die de opleiding aan zich heeft weten te binden. Zowel de kwaliteit als de kwantiteit van het docentenkorps vindt het panel ruim voldoende om het programma verantwoord uit te voeren.

Gelijktijdig vraagt het panel aandacht voor de complexe rol die de tutoren in het didactisch model vervullen: zij dragen een sterke verantwoordelijkheid voor de integratie van de drie leerlijnen in het programma en de begeleiding van het door de studenten uit te voeren praktijkonderzoek. Dat vraagt een bijzondere geëquipeerdheid. Uit de audit bleek dat studenten bij de verschillende tutoren een wisselende aanpak van en opvatting over hun taken signaleerden. Een sterkere sturing op een meer eenduidige rolopvatting van tutoren,

Pagina 4 van 10 maar wel met behoud van de bij een master passende idiosyncrasie, vindt het panel aan te bevelen.

Het panel beoordeelt binnen het onderwerp Personeel de standaard 8 als 'voldoende' en de standaarden 9 en 10 als 'goed'.

Standaard 4: Voorzieningen

Het voorzieningenniveau in de Marnix Academie is sober en doelmatig. Er is een goed werkend draadloos netwerk en er zijn voldoende werkplekken en computers. Ook de werkruimten ogen prettig en beantwoorden aan wat het didactisch concept van de opleiding verlangt, namelijk dat zowel hoorcolleges in grotere ruimten als workshops in kleinere ruimten kunnen worden gehouden.

Het panel is positief over de stap van de Marnix Academie om per 1 januari 2013 de mediatheek grondig te vernieuwen, waarbij er ook nadrukkelijk aandacht is voor de toegang tot (internationale) elektronische databanken en de beschikbaarheid van meer Engelstalige vakliteratuur ten behoeve van de masteropleidingen.

Het panel beoordeelt binnen het onderwerp Voorzieningen standaard 11 als 'voldoende' en standaard 12 als 'goed'.

Standaard 5: Kwaliteitszorg

De opleiding heeft een robuuste kwaliteitszorgcyclus, waarin vrijwel alle betrokkenen over de kwaliteit van de opleiding worden bevroegd en de uitkomsten van evaluaties door de opleiding worden geanalyseerd en – waar nodig – omgezet in verbeteracties. De examencommissie valt nu nog buiten de formele PDCA-cyclus, maar zal na wijziging van haar samenstelling daarin worden opgenomen. De door de opleiding in haar Kritische Reflectie beschreven verbeterpunten vond het panel volledig consistent met de uitkomsten van evaluaties en de tijdens de audit door alle gesprekspartners geplaatste kanttekeningen.

Voor wat betreft de dagelijkse kwaliteit in de opleiding stelt het panel vast dat de opleiding in de afgelopen jaren veel heeft verbeterd. De doorgaans kritische deeltijdstudenten maken echter nog wel opmerkingen over het functioneren van de administratie en de tijdige verstrekking van informatie. De opleiding toont zich hierover zelf ook kritisch en heeft daartoe inmiddels verdere verbetermaatregelen genomen.

Het panel beoordeelt binnen het onderwerp Kwaliteitszorg de standaarden 13 en 14 als 'goed' en standaard 15 als 'voldoende'.

Standaard 6: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding heeft haar systeem van beoordelen en toetsen helder beschreven in een Toetsplan. Er is sprake van een goede balans tussen formatieve en summatieve toetsing en veel aandacht voor de ontwikkelingsgerichtheid van de toetsing. In een bijlage bij het Toetsplan geeft de opleiding een toetsoverzicht, met toetsvormen, het aantal toe te kennen EC, de wijze van beoordelen, de cesuur en de inlever- en beoordelingstermijnen. Validering van toetsen gebeurt met de juiste instrumenten en er is aandacht voor aspecten die de betrouwbaarheid van toetsen bepalen.

De MLI van de Marnix Academie is een kleinschalige opleiding waarin veel actoren meerdere rollen vervullen. De examencommissie die het panel tijdens de audit sprak, heeft

Pagina 5 van 10 zelf vastgesteld dat deze dubbelrollen voor haar onafhankelijk functioneren in het kader van de WHW niet bevorderlijk zijn. Vanaf januari 2013 wordt de examencommissie, blijkens het Plan van Aanpak dat het panel heeft ingezien, dan ook opnieuw ingericht en functioneert zij voor de beide masteropleidingen die de Marnix Academie verzorgt. Door de samenstelling van de commissie, waarbij de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder zijn gedefinieerd en waarin is voorzien in een onafhankelijk voorzitter en een tweetal externe leden, komt de 'waakhond voor het eindniveau' meer op afstand te staan van de onderwijsgeevenden en de examinatoren. Het panel is hier positief over.

De panelleden zijn positief over het in de afstudeerwerkstukken getoonde masterniveau. Dat geldt evenzeer de transparantie in de beoordeling. Het panel plaatst wel kanttekeningen bij de nogal formalistisch getinte beoordelingssystematiek, hetgeen door de opleiding ook wordt onderkend en inhoudelijk bediscussieerd.

Voorts merkt het panel op dat een duidelijke verbetering zichtbaar is tussen de eindwerken van het eerste cohort afgestudeerden (2009) en de tweede groep (2010), en dat het een goede keus is van de opleiding om zowel het onderzoek als de zelfreflectie op de eigen ontwikkeling van de student te beoordelen.

In algemene zin vindt het panel dat een risico is gelegen in het behalen van één van de kernindicatoren van de hbo-master, namelijk het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de professie. Het is de vraag of met het antwoord op een eigen, lokale school-ontwikkelvraag hieraan voldoende wordt bijgedragen. Hoewel het panel alle beoordeelde eindwerkstukken zowel onderzoeks-methodologisch als inhoudelijk aan de maat vond, is het panel van mening dat de onderzoeksresultaten voor een hbo-master het eigen 'verlegenheidsniveau' duidelijk mogen overstijgen en dat de opleiding moet streven naar een hoger generaliseerbaarheidsgehalte van de onderzoekopbrengsten.

Het panel beoordeelt het onderwerp 'Toetsing en Gerealiseerde Eindkwalificaties' dan ook als 'voldoende'.

Algemene conclusie

Het panel maakt de volgende afwegingen bij zijn oordeel over de opleiding als geheel:

- (i) de MLI van de Marnix Academie hanteert een door het werkveld gevalideerd profiel, dat nog verder kan worden aangescherpt ten aanzien van de karakteristieken van de teacher-leader, de internationale oriëntatie en de visie op onderzoek en innoveren;
- (ii) de opleiding hanteert een samenhangend curriculum, dat als geheel toewerkt naar alle eindkwalificaties; het heeft drie herkenbare leerlijnen, die in leerkringen tot integratie worden gebracht. Er is sprake van een reële studiebelasting. Onderzoek is op krachtige wijze in het programma opgenomen, de internationale dimensie en de vaardighedencomponent op het gebied van leren en innoveren verdienen aandacht;
- (iii) zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de docenten is ruimschoots voldoende om het programma uit te voeren. Bijzondere aandacht vraagt nog de afstemming tussen de opleiding en de tutoren over een meer eenduidige rolopvatting;
- (iv) op het gebied van de voorzieningen heeft de opleiding de eigen tekortkomingen in met name de mediatheek, de ELO en de informatievoorziening helder in beeld en een aantal maatregelen genomen die al op korte termijn resultaat zullen opleveren, of dit al doen;
- (v) de Marnix Academie heeft, ook voor de MLI, een functionerend kwaliteitszorgsysteem, wat ondermeer blijkt uit het feit dat studenten tussen de verschillende jaren concrete verbeteringen benoemen; (vi) de opleiding hanteert een transparant en goed uitgewerkt systeem van toetsen en beoordelen. Aandacht verdient de verhouding tussen de inhoudelijke en de meer formalistische beoordelingscriteria, waarvoor de opleiding, i.c. de

Pagina 6 van 10 examencommissie, oog heeft. De opzet voor de nieuwe gemeenschappelijke examencommissie voor de master Leren en innoveren en de master Educational leadership voldoet volledig aan de vereisten van de WHW. Het eindniveau dat de opleiding aflevert, is voor een masterprogramma zeker aan de maat, maar vergt nog een versterking van de *masteroriëntatie*.

Met name de aanscherping van het profiel, de gerichtheid op de ontwikkeling van de professie en een versterking van de internationale focus en *mind set* kunnen de opleiding op een (nog) hoger plan brengen.

Op grond van de beslisregels die de NVAO stelt, komt het panel nu voor de opleiding als geheel tot het oordeel '*voldoende*'.

Na overleg met het bestuur op 27 mei 2013 van de aanvragende instelling is overeengekomen dat de Marnix Academie te Utrecht uiterlijk op 1 april 2015 zal rapporteren over het functioneren van de Examencommissie in lijn met de Wet Versterking Besturing, aan de hand van het jaarverslag van de Examencommissie betreffende het academiejaar 2013-2014. Deze bestuurlijke afspraak is bevestigd door de Marnix Academie per brief van 29 mei 2013.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Marnix Academie te Utrecht in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 13 mei 2013 naar voren te brengen. Bij e-mail van 7 juni 2013 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen in bijlage 2.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-master Leren en Innoveren (60 ECTS; variant: deeltijd; locatie: Utrecht) van de Marnix Academie te Utrecht. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 12 maart 2014 en is van kracht tot en met 11 maart 2020.

Den Haag, 20 juni 2013

Voor het bestuur van de NVAO,

b/a

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaarden	Beoordeling door het panel <i>deeltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	V
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	V
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	G
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	G
	6. Het programma is studeerbaar.	G
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	Voldaan
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		G
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		G
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	V
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	G
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	G
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	G
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	V
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	V
Opleiding als geheel		V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Rendement.

Cohort	2009	2010	2011	2012
Rendement	90%	80%	x	x

Tabel 2: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD
Percentage	52%	48%

Tabel 3: Student-docentratio.

Ratio	1:25
--------------	------

Tabel 4: Contacturen.

Studiejaar	1	2
Contacturen	180	130

Pagina 10 van 10 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- Drs. R.B. van der Herberg (voorzitter), partner bij Hobéon en heeft in die hoedanigheid een groot aantal accreditatiepanels voorgezeten;
- Prof. dr. P.J. den Brok (lid), hoogleraar bij de Eindhoven School of Education (TU/e) en bestuurslid van de Vereniging voor Onderwijs Research (VOR);
- Prof. dr. P.W.M. Mahieu (lid), hoogleraar in de opleidingen Opleidings-en Onderwijswetenschappen & Specifieke lerarenopleiding aan de Universiteit van Antwerpen;
- W.J.J. van Brecht (lid), voorzitter van het College van Bestuur van de Stichting Katholieke Scholen Westelijk Weidegebied;
- M. Veerman, MA (student-lid), masteropleiding Leren en Innoveren van Hogeschool Windesheim.

Het panel werd ondersteund door H.R. van der Made, secretaris (gecertificeerd).